

**Individuálna výročná správa
Obce Stráža
za rok 2022**

.....
starosta obce

OBSAH	str.
Úvodné slovo starostu obce	4
1. Identifikačné údaje obce	4
2. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov	4
3. Poslanie, vízie, ciele	6
4. Základná charakteristika obce	7
4.1. Geografické údaje	7
4.2. Demografické údaje	8
4.3. Symboly obce	9
4.4. História obce	10
4.5. Pamiatky	12
5. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)	
5.1. Výchova a vzdelávanie	13
5.2. Zdravotníctvo	13
5.3. Sociálne zabezpečenie	14
5.4. Kultúra	14
5.5. Doprava	15
5.6. Územné plánovanie	15
5.7. Hospodárstvo	15
6. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	16
6.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2022	16
6.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2022	18
6.3. Rozpočet na roky 2023 - 2025	20
7. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva	20
7.1. Majetok	20
7.2. Zdroje krytia	21
7.3. Pohľadávky	22
7.4. Závazky	23
8. Hospodársky výsledok za rok 2022 - vývoj nákladov a výnosov	23
9. Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce	25
9.1. Prijaté granty a transfery	25
9.2. Poskytnuté dotácie	26
9.3. Významné investičné akcie v roku 2022	26
9.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti	26

9.5 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	27
9.6 Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená	27

Úvodné slovo starostu obce

Výročná správa obce Stráža je zostavená na základe výsledkov ekonomických ukazovateľov získaných počas celého roka 2022 a na základe predpokladov hospodárenia v ďalších nasledujúcich rokoch. Je komplexne spracovaná z pohľadu súčasných všeobecných znalostí o obci Stráža a podľa súčasného stavu finančných prostriedkov obce a majetku obce. Obec sa zameriavala na plnenie zákonom daných povinností obce s cieľom vychádzať v ústrety požiadavkám občanov obce za účelom dobrého spolunažívania občanov v rámci obce. Obec Stráža v roku 2022 zrekonštruovala hracie prvky - preliezky v objekte materskej školy, zakúpila nový plynový kotol na vykurovanie objektu obecného úradu a vybuodovala prístupovú cestu k rodinnému domu.

1. Identifikačné údaje obce

Názov: OBEC STRÁŽA
Sídlo: Stráža 243, 013 04 Dolná Tižina
IČO: 00321630
Štatutárny orgán obce: Ján Poliak, starosta obce
Telefón: 041/5694 001
E-mail: oustraza@gmail.com
Webová stránka: www.obecstraza.sk

2. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Starosta obce:	Ján Poliak
Zástupca starostu obce:	Peter Bugáň
Hlavný kontrolór obce:	Ing. Katarína Chovanculiaková
Obecné zastupiteľstvo do 16. 11. 2022:	Peter Bugáň

Obecné zastupiteľstvo od 16. 11. 2022:

Mgr. Matej Franek
Anna Kováčová
Juraj Kubala
Emília Mackovčinová
Gabriela Poliaková
Dalibor Radočani
Peter Bugáň
Mgr. Matej Franek
Anna Kováčová
Gabriela Poliaková
Dalibor Radočani
MVDr. Michal Solenský
Ing. Rastislav Šopor

Komisie:

Inventarizačná komisia do 16. 11. 2022

- predseda - Emília Mackovčinová
- člen – Peter Bugáň
- člen – Mgr. Matej Franek

Inventarizačná komisia od 16. 11. 2022

- predseda - Mgr. Matej Franek
- člen – Peter Bugáň
- člen – MVDr. Michal Solenský

**Komisia na ochranu verejných
záujmov do 16. 11. 2022**

- predseda – Gabriela Poliaková
- člen – Mgr. Matej Franek
- člen – Anna Kováčová

**Komisia na ochranu verejných
záujmov od 16. 11. 2022**

- predseda – Peter Bugáň
- člen – Dalibor Radočani

- člen – Ing. Rastislav Šopor

Obecný úrad: Ing. Jana Šoporová – referentka, účtovníčka, ekonómka
Eva Guothová – referentka, správca daní a poplatkov

Materská škola: Bc. Iveta Hanusová – riaditeľka MŠ
Bc. Barbora Sotolárová – učiteľka MŠ
Mgr. Eva Kalabová – učiteľka MŠ
Bc. Simona Staňová – učiteľka MŠ
Dorota Hlávková – učiteľka MŠ – MD- od 01. 11. 2022
skončený pracovný pomer uplynutím doby, na ktorú bol
pracovný pomer uzatvorený
Blažena Bugáňová - školníčka

Účtovná jednotka nemá žiadnu organizačnú zložku v zahraničí.

Obec Stráža nie je materskou účtovnou jednotkou pre inú účtovnú jednotku.

3. Poslanie, vízie, ciele

Poslanie obce:

„ Zabezpečiť kvalitné služby pre obyvateľov obce, podnikateľov a návštevníkov a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov predstavuje dôsledný denný operatívny manažment a realizáciu profesionálnych interných služieb.“

Vízie obce:

„ Obec Stráža by sa chcela rozvíjať tak, aby si vytvárala imidž zdravej a perspektívnej obce so zvyšujúcou sa kvalitou života jej obyvateľov pri sústavnom zlepšovaní životného prostredia.“

Ciele obce:

trvalo udržateľný rast a rozvoj obce Stráža,

- kvalitné a ústretové poskytovanie služieb občanom,

- ochrana a bezpečnosť občanov obce Stráža,
- zabezpečenie čistej obce s progresívnymi formami zberu a likvidácie odpadu,
- bezpečné, dostupné a udržiavané komunikácie v každom ročnom období,
- školy a školské zariadenia pre 21. storočie,
- športom k zdraviu – športujúci obyvatelia,
- atraktívne kultúrne a spoločenské aktivity pre každého,
- zabezpečiť príjemné a kvalitné životné prostredie pre život,
- zabezpečiť kvalitné služby v oblasti fungujúcej samosprávy,
- poskytovať sociálne služby na kvalitnej úrovni.

4. Základná charakteristika obce

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

4.1. Geografické údaje

Geografická poloha obce:

Obec Stráža leží v Severoslovenskom považskom regióne, v blízkosti mesta Žilina, ktoré je od obce Stráža vzdialené približne 15 km. Výmerou 317 ha sa rozprestiera v Terchovskej doline. Intravilán obce leží v nadmorskej výške od 320 do 550 metrov nad morom. Chotár obce sa využíva prevažne na poľnohospodárske účely. Poloha obce je výhodná vzhľadom na to, že jej os tvorí štátna cesta spájajúca obec s mestom Žilina a obcou Terchová. Obec Stráža je súčasťou okresu Žilina, ktorý bol utvorený na základe nového územnosprávneho členenia Slovenskej republiky a ten územne patrí do Žilinského kraja.

Susedné mestá a obce: Lysica, Belá, Dolná Tižina, Krasňany

Celková rozloha obce: 317 ha

Nadmorská výška: od 320 do 550 m n. m.

4.2. Demografické údaje

Hustota a počet obyvateľov:

Prehľad počtu obyvateľov zobrazuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka č. 1 Prehľad počtu obyvateľov

Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	676
Počet obyvateľov k 31. 12. 2022	682
Počet detí od 0 - 14 rokov	115
Počet obyvateľov od 15 - 18 rokov	25
Počet obyvateľov od 19 - 62 rokov	430
Počet obyvateľov nad 63 rokov	112

Zdroj: Vlastné spracovanie

Počet detí a mládeže do 18 rokov: 140

- z toho počet dievčat: 67
- z toho počet chlapcov: 73

Počet dospelých nad 18 rokov: 542

- z toho počet žien 286
- z toho počet mužov 256

Počet narodených detí k 31. 12. 2022: 3

Počet zomretých obyvateľov k 31. 12. 2022: 3

Počet odsťahovaných obyvateľov k 31. 12. 2022: 2

Počet prisťahovaných obyvateľov k 31. 12. 2022: 8

Priemerný vek mužov je 39,05 a žien 40,42.

Národnostná štruktúra:

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa obyvatelia obce Stráža hlásia k slovenskej národnosti.

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu:

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania je vo väčšine kresťanskokatolícka.

Vývoj počtu obyvateľov:

Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický rastúci prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V roku 2022 počet zomrelých bol rovnaký ako počet živonarodených obyvateľov.

4.3. Symboly obce

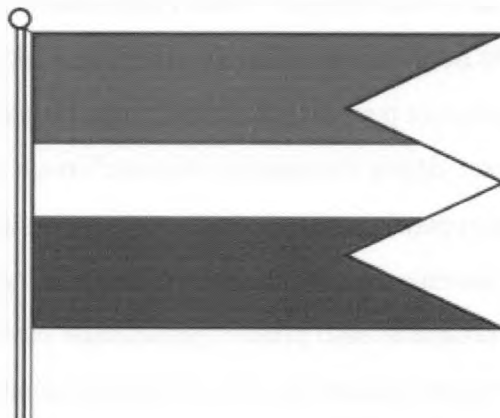
Erb obce:

V modrom štíte v zelenej pažiti strieborný zlatokopytý vzpínajúci sa kôň, vpravo zelený z pažite vyrastajúci trs trávy.

Vlajka obce:

Obecná vlajka má podobu troch pozdĺžnych pruhov modrého, bieleho a zeleného. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu.

Pečat' obce:

4.4. História obce

Obec patrila do majetku panstva Starého hradu Varín (pôvodný názov bol Varna). V prvej polovici 13. storočia mu patrilo územie na východe ohraničené Oravou, na juhu siahalo za riekou Váh, na západe po Kysucu a jeho severná časť bola totožná s poľskými hranicami. Hrad mal funkciu pohraničnej pevnosti Uhorska, chránil obchodnú cestu, ktorá viedla popri Váhu z východu na západ a pravdepodobne bol aj mýtnou stanicou. Obyvateľstvo Stráže spolu s ďalšími obcami bolo povinné rôznymi dávkami a službami, medzi inými aj vojenskou dávkou, a zároveň vydržovalo hradnú posádku.

Prvá písomná zmienka o obci Stráža je z 15. storočia, presnejšie z roku 1439, v donačnej listine kráľa Albrechta, ktorou svojej manželke Alžbete daroval viaceré mestá a panstvá Trenčianskej stolice, medzi ktorými bolo aj starohradské panstvo. Je pravdepodobné, že obec existovala už skôr. Niektorí historici na základe názvu obce poukazujú na možnosť jej vzniku už pred 13. storočím. Táto skutočnosť však nie je archeologicky doložená. Z iného historického dokumentu, týkajúceho sa majetkovej del'by medzi Pongrádcovcami, neskoršími majiteľmi panstva sa dozvedáme, že v obci v roku 1520 bolo 6 sedliakov, 2 pustné role a čo je dôležité, spomína sa tu existencia richtára. Túto skutočnosť časť historikov vysvetľuje tak, že obec v priebehu 15. storočia mohla z pôvodného domáceho zvykového práva prejsť na nemecko-tešínske právo, neskôr známe ako žilinské v rámci dedinského práva a z toho vyplývajúcich výhod. Richtárska funkcia bola navyše voľne scudziteľná a tak zemepáni udeľovali dedičné richtárstvo, buď ako odmenu za preukázané služby alebo ho jednoducho predávali. Richtárovi prislúchala časť poplatkov z dávok dedinského obyvateľstva a pokút. Bol prvostupňový sudca a z daňových poplatkov mu patrila denár z každého 6 lánu (usadlosti). Dedinské obyvateľstvo malo právo na spoločné pasienky, na výrub dreva v lese a na rybačku. Najväčším prínosom pre postavenie poddaných v dedinách bolo presné vymedzenie povinností a platieb voči zemepánovi. Vzhľadom na skutočnosť, že obec bola ešte začiatkom 20. storočia typickou

pasienkovo-roľníckou obcou a okolité dediny ako napr. Dolná Tižina, Belá a pod. sa dokázateľne riadili valašským právom. Najpravdepodobnejšie je, že aj Stráža prešla na toto právo alebo priamo vznikla valašskou kolonizáciou. Táto sa k nám začala šíriť koncom 14. storočia. Valasi boli pastieri. Svoje stáda kôz a oviec pásli na pasienkoch a holiach predtým hospodársky nevyužitých, preto k nim feudáli posielali svojich lokátorov. Dostávali do úžitku lesy, pasienky a niektoré výhody. Panstvu za to odvádzali peňažnú dávku, produkty z chovu a neplatili cirkevný desiatok ani štátnu daň. Neboli povinní ani robotami. Vykonávali iba niektoré strážne a vojenské povinnosti. Valašské osady mali preto určitú súdnu a správnu autonómiu, ktorá bola v rukách voleného richtára.

4. 4. 1. *Názov obce*

V etnickom zložení obyvateľstva prevládal domáci prvok. Názov obce počas celej jej existencie si zachoval pôvodný slovenský, v staršom období pololatinský tvar. V roku 1439 je possessio seu villa Strase, v roku 1520 Zthrasa, v roku 1598 Ztrza a v roku 1793 Strassa. Od roku 1808 sa stretávame so slovenskou formou Stráža. V úradnom rakúsko-uhorskom listinnom materiáli sa používala pomad'arčená forma Sztrázsa alebo preklad slovenského názvu – Nemesór. Z 18. storočia je známa obecná pečať kruhová s priemerom 23 mm. V kruhopise je nápis SIFIL.P.SZTRAZA a kosoštvorec tvorený 9 bodkami. Centrom pečate je erbová figúra znázorňujúca koňa na pažiti.

4. 4. 2. *Pôvodné obyvateľstvo a pôvodná architektúra*

Obyvatelia sa živili salašníckym chovom oviec, prácou v lese, roľníctvom a chovom dobytky. Neúrodná pôda ich nútila hľadať si neskôr aj iné zdroje obživy. Dostatok vápenca v okolí neďalekého Varína a Nezbudskej Lúčke podnietil vznik vápenkárstva. Stráža bola potočnou dedinou sčasti s nepravidelnou zástavbou. Sídelnou osou sa stal potok Varínka, ktorý určoval radenie obytných i hospodárskych jednotiek. Zrubové hospodárske stavby stáli vo dvoroch voľne cez cestu oproti obytným domom. 18. storočie znamenalo pre obec istý rozvoj, keďže v roku 1784 mala už 30 domov, v ktorých žilo 33 rodín, čo predstavovalo 208 obyvateľov. Pozvoľný rast pokračoval i v 19. storočí, napr. v roku 1828 štatistiky uvádzajú 34 domov a 315 obyvateľov.

Pôvodnú drevenú architektúru dediny zničil veľký požiar, ktorý vypukol 03. apríla 1910 v neskorých nočných hodinách. Vzhľadom k tomu, že základným stavebným materiálom väčšiny objektov bolo drevo, rýchlo sa rozšíril. Ohňu padlo za obeť 27 obytných domov a viac ako 60 hospodárskych stavísk, množstvo dobytky, obilia, krmiva a pod. Celková škoda bola vyčíslená na viac ako 100 000,- korún. Takmer tri štvrtiny obyvateľov obce sa ocitlo bez strechy nad hlavou, osobného majetku a hrozil im hlad. Predstavenstvo obce sa rozhodlo obrátiť na ministerstvo vnútra so žiadosťou o udelenie dlhodobej bezúročnej pôžičky vo výške 60 000,- korún, pričom dlžníkom sa mala stať obec, ktorá by počnúc 01. novembrom 1911 každoročne splácala finančnú čiastku v takej výške, aby celková suma bola vrátená počas 20 rokov. Pôžička sa rozdelila medzi 30 najviac postihnutých rodín – pohorelcov. Poskytla ju žilinská úverová banka, akc. spol. Stavebné práce boli zverené firme Karol Grүн a synovia. Novovpracovaný plán Stráže z dôvodov protipožiarnej prevencie predpokladal výstavbu murovaných trojpriestorových domov so sedlovou strechou s valbou a murovaným štítom s väčšími dvojitémi oknami i dverami. Jeho realizáciou sa celkovo zlepšili hygienické pomery a podmienky bývania. Aj hospodárske budovy dostali murované a železobetónové časti. Stavebný materiál ako piesok, štrk z potoka Varínka použitý na stavbu, mali pohorelci zdarma. Rovnaké nariadenie platilo aj na skaly získané z okolia. Podľa dohody obecného predstavenstva so stavebnou firmou mala byť výstavba hospodárskych budov ukončená do 01. augusta a rekonštrukcia celej dediny do 01. novembra 1910. 18. októbra však firma Grүн a synovia hlásila, že práce ukončia do 25. októbra 1910. Obnova obce sa skončila.

4.5. Pamiatky

Kaplnka Božie muky – na kopci nad obcou je zasvätená sv. Jánovi – Krstiteľovi a predstavuje klasicistickú stavbu z konca 18. storočia. Predstavuje menší vežový objekt s nárožnými pilastrami, na ktorých spočíva horná časť s otvorenými arkádami. Arkády majú nad oblúkmi profilovanú rímsu. Na streche je kovaný barokový kríž. V kaplnke je umiestnená socha sv. Jána postavená v r. 1735, rekonštruovaná bola v r. 1990 a 2008.

Kaplnka Krista – Kráľa bola v obci postavená v rokoch 1932-1933, v pseudogotickom slohu. Ide o obdĺžnikovú stavbu so sedlovou strechou s malou predstavanou vežičkou. Rekonštruovaná bola v rokoch 1989 a 2009.

Nová stavba s moderným architektonickým riešením umiestnená v strede obce:

Kostol s domom smútku dostavaný v r. 1996 zasvätený Sv. Gorazdovi. Spolupatrní kostola sú Sv. Cyril a Metod a Sedembolestná panna Mária. Investorom stavby bol Obecný úrad Stráža. Finančné prostriedky na jeho stavbu boli zabezpečené: z rozpočtu obce, milodarmi od veriacich, od farského úradu Dolná Tižina, podnikateľov aj dobročinných organizácií.

5. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

5.1. Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- Materská škola Stráža

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na: **zvyšovanie úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu.**

5.2. Zdravotníctvo

V obci Stráža sa nenachádza žiadne zdravotné zariadenie. Zdravotnú starostlivosť občanom obce Stráža poskytuje:

- Fakultná nemocnica v Žiline,
- Praktická súkromná lekárka: MUDr. Hanáková Erika vo Varíne, MUDr. Zajacová Dagmar v Belej, MUDr. Kadlečíková Jarmila
- Detskí súkromní pediatri: MUDr. Milová Janka, MUDr. Gerthofferova Katarina vo Varíne,
- Súkromná zubná ambulancia: MDDr. Patrik Kolčák v Belej,
- Súkromné gynekologické ambulancie: MUDr. Helena Pažická v Belej, MUDr. Miroslav Tavač vo Varíne.

5.3. Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby sa v obci Stráža nerealizujú. Pre seniorov je najbližšie k dispozícii vybudované Zariadenie opatrovateľskej služby Varín, n. o., Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb - Charitný dom Alžbetinum vo Varíne, v Terchovej, v Tepličke nad Váhom. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať naďalej na opatrovateľskú službu, t. j. domácu starostlivosť o chorých a starých občanov v rodinnom domácom prostredí. Zároveň sa naďalej plánuje venovaniu sa sociálnej starostlivosti a pomoci pri riešení rôznych finančných, administratívnych, rodinných a iných sociálnych problémoch v rodinách s deťmi, u starých, chorých, osamelých a spoločensky neprispôsobivých občanov, ako aj pri ostatných občanoch v hmotnej núdzi.

5.4. Kultúra

Na rozvoj kultúry a športu pre deti, mládež a dospelých slúži športový areál v obci. Nachádza sa v ňom futbalové ihrisko, na ktorom sa odohrávajú tréningové a športové zápasy FK Stráža, t. j. mužstiev žiakov, dorastencov a dospelých. V areáli futbalového ihriska sa nachádza asfaltová plocha, ktorá v letnom období slúži na bicyklovanie, kolobežkovanie, korčuľovanie na kolieskových korčuľoch a v zimnom období sa táto plocha mení na ľad, na ktorom si môžu deti a dorast obce Stráža zahrať hokej alebo sa zdokonaľovať v korčuľovaní. V roku 2011 obec uskutočnila výstavbu multifunkčného ihriska, ktoré sa nachádza v blízkosti kostola. V letnom období slúži na športové hry, ako sú napr. tenis, basketbal, vybíjaná, hádzaná a v prípade potreby aj futbal, a v zimnom období slúži na tréningy obecných mužstiev. Pri multifunkčnom ihrisku bolo vybudované aj detské ihrisko so šmykľavkou s horolezeckou stenou, hojdačkou a pieskoviskom pre menšie deti z obce Stráža a tiež bol tento obecný priestor doplnený o vybudovanie ihriska s outdoorovými fitness prvkami na cvičenie.

Na základe doterajšieho vývoja možno predpokladať, že po skončení pandémie, sa kultúrny a spoločenský život obce bude orientovať naďalej na zabezpečovanie a organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí, ako sú Fašiangy, Deň matiek, Deň detí, Gorazdove dni, Mikuláš, Stretnutia dôchodcov a jubilantov a tiež zachovávanie kultúrnych tradícií.

5.5. Doprava

Riešenie dopravy v obci

- v obci Stráža je zabezpečovaná osobná automobilová doprava,
- nákladná doprava je zabezpečovaná pre dodávky tovaru pre konečného spotrebiteľa,
- hromadná doprava pre prepravu osôb je realizovaná prostredníctvom spoločnosti SAD, a. s. Žilina, ktorá zabezpečuje prepravu osôb vlastnými dopravnými prostriedkami – autobusmi.

5.6. Územné plánovanie

Obec Stráža v súčasnosti zatiaľ nerieši územný plán obce.

5.7. Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci:

- ubytovacie a reštauračné služby,
- predajne potravín
- pohostinstvo
- výroba bagiet a ich rozvoz.

Najvýznamnejší priemysel v obci:

- drevársky priemysel,
- stavebné práce,
- stolárske práce a výroba nábytku.

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci:

V obci Stráža nepôsobí žiadna firma s poľnohospodárskou výrobou. V susednej obci Krasňany sa nachádza RD Terchová, ktoré sa sústreďuje na chov hovädzieho dobytku, oviec a ich predaj do zahraničia a výrobou a predajom syrov, syrových nití a korbáčikov, bryndze a tvarohu.

6. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2022. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2022 bol zostavený ako prebytkový. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2022.

Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 14. 12. 2021 uznesením č. 61/2021.

Rozpočet bol zmenený trikrát:

- prvá zmena schválená dňa 10. 03. 2022 uznesením č. 06/2022,
- druhá zmena schválená dňa 09. 06. 2022 uznesením č. 25/2022,
- tretia zmena schválená dňa 13. 12. 2022 uznesením č. 1/19/2022.

6.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2022 v EUR

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31. 12. 2022	% plnenia príjmov/ % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	307 410,00	391 725,00	366 501,82	93,56
z toho :				
Bežné príjmy	294 410,00	347 110,00	330 744,80	95,29
Kapitálové príjmy	1 000,00	22 500,00	25 650,53	114,00
Finančné príjmy	12 000,00	22 115,00	10 106,49	45,70
Výdavky celkom	306 281,00	339 144,00	311 747,53	91,92
z toho :				
Bežné výdavky	294 081,00	320 864,00	295 980,69	92,24
Kapitálové výdavky	5 700,00	13 780,00	12 301,28	89,27
Finančné výdavky	6 500,00	4 500,00	3 465,56	77,01
Rozpočtové hospodárenie obce	1 129,00	52 581,00	54 754,29	

V roku 2022 plnenie príjmov vo významnej miere ovplyvnili príjmy :

- v bežnom rozpočte:

- podielové dane, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2021 o 14,26 % vo výške 284 793,36 EUR
- daň z nehnuteľností, ktorá predstavovala zníženie oproti roku 2021 o 7,71 % vo výške 7 361,29 EUR
- komunálny odpad a drobný stavebný odpad, ktorý predstavoval zníženie oproti roku 2021 o 4,17 % vo výške 14 301,28 EUR,
- za školy a školské zariadenia, ktorý predstavoval zvýšenie oproti roku 2021 o 25,12 % vo výške 3 175,00 EUR,
- za stravné, ktorý predstavoval zvýšenie oproti roku 2021 o 0,09 % vo výške 1 248,60 EUR,
- z grantov a transferov, ktorý predstavoval zníženie oproti roku 2021 o 24,71 % vo výške 14 064,75 EUR,
- **v kapitálovom rozpočte:**
 - z transferu na rekonštrukciu miestnej komunikácie, ktorý predstavoval zvýšenie oproti roku 2021 o 100 % vo výške 25 650,53 EUR,
- **vo finančných operáciách:**
 - z rezervného fondu, ktorý predstavoval zníženie oproti roku 2021 o 81,61 % vo výške 10 000,00 EUR.

V roku 2022 čerpanie výdavkov vo významnej miere ovplyvnili výdavky :

- **v bežnom rozpočte:**
 - mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné vyrovnania, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2021 o 16,81 % vo výške 152 131,67 EUR,
 - poisťné a príspevky do poisťovní, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2021 o 15,25 % vo výške 55 885,93 EUR,
 - tovary a služby, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2021 o 12,94 % vo výške 77 705,41 EUR,
 - bežné transfery, ktoré predstavovali zníženie oproti roku 2021 o 43,03 % vo výške 10 109,92 EUR,
 - splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi, pôžičkami a návratnými finančnými výpomocami, ktoré predstavovali zníženie oproti roku 2021 o 37,68 % vo výške 147,76 EUR,
- **v kapitálovom rozpočte zrealizované investičné akcie:**

- výmena plynového kotla v budove obecného úradu v hodnote 4 254,00 EUR, čo predstavuje 85,08 % plnenie,
- vybudovanie prístupovej cesty k rodinným domom v hodnote 2 497,49 EUR, čo predstavuje 92,50 % plnenie,
- obstaranie nových prvkov do areálu MŠ v hodnote 5 549,79 EUR, čo predstavuje 99,46 % plnenie,
- **vo finančných operáciách:**
 - splácanie istiny prijatého bankového úveru, ktorý predstavoval zvýšenie oproti roku 2021 o 2,65 % vo výške 3 465,56 EUR.

6.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2022

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31. 12. 2022 v EUR
Bežné príjmy spolu	330 744,80
z toho : bežné príjmy obce	330 744,80
Bežné výdavky spolu	295 980,69
z toho : bežné výdavky obce	295 980,69
Bežný rozpočet	34 764,11
Kapitálové príjmy spolu	25 650,53
z toho : kapitálové príjmy obce	25 650,53
Kapitálové výdavky spolu	12 301,28
z toho : kapitálové výdavky obce	12 301,28
Kapitálový rozpočet	13 349,25
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	48 113,36
Vylúčenie z prebytku HČ	- 5 293,40
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	42 819,96
Príjmové finančné operácie	10 106,49
Výdavkové finančné operácie	3 465,56
Rozdiel finančných operácií	6 640,93
PRÍJMY SPOLU	366 501,82
VÝDAVKY SPOLU	311 747,53
Rozpočtové hospodárenie obce	54 754,29
Vylúčenie z prebytku HČ	- 5 293,40
Úprava hospodárenia o nevyčerpaný úver	0,00
Upravené rozpočtové hospodárenie obce	49 460,89

Prebytok rozpočtu v sume 48 113,36 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **upravený** o nevyčerpané prostriedky zo ŠR v sume 1 544,27 EUR a od subjektov mimo VS v sume 3 749,13 EUR navrhujeme použiť na:

- tvorbu rezervného fondu 42 819,96 EUR

Zostatok finančných operácií podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 6 640,93 EUR, navrhujeme použiť na:

- tvorbu rezervného fondu 6 640,93 EUR

V zmysle ustanovenia § 16 odsek 6 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) citovaného zákona, z tohto **prebytku vylučujú:**

- a) nevyčerpané prostriedky z účelovo určených darov od Nadácie Spoločne pre región podľa ustanovenia § 5 ods. 3 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 3 749,13 EUR,
- b) nevyčerpané prostriedky z účelovo určenej dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa pre MŠ Stráža od ÚPSVaR Žilina podľa ustanovenia § 5 ods. 3 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 869,70 EUR,
- c) nevyčerpané prostriedky z účelovo určenej dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy pri príprave, vykonaní a zisťovaní výsledkov REFERENDA podľa § 37 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon č. 180/2014 Z. z.") v sume 674,57 EUR,

Obec má k 31. 12. 2022 voľných disponibilných finančných prostriedkov v celkovej výške 54 754,29 EUR.

Na základe uvedených skutočností navrhujeme tvorbu rezervného fondu za rok 2020 vo výške **49 460,89 EUR (54 754,29 EUR – 674,57 – 869,70 – 3 749,13 EUR).**

6.3. Rozpočet na roky 2023 – 2025 v EUR

	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Rozpočet na rok 2023	Rozpočet na rok 2024	Rozpočet na rok 2025
Príjmy celkom	366 501,82	330 260,00	326 010,00	326 010,00
z toho :				
Bežné príjmy	330 744,80	322 260,00	320 010,00	320 010,00
Kapitálové príjmy	25 650,53	1 000,00	1 000,00	1 000,00
Finančné príjmy	10 106,49	7 000,00	5 000,00	5 000,00
	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Rozpočet na rok 2023	Rozpočet na rok 2024	Rozpočet na rok 2025
Výdavky celkom	311 747,53	328 141,00	325 081,00	324 151,00
z toho :				
Bežné výdavky	295 980,69	321 541,00	318 281,00	317 351,00
Kapitálové výdavky	12 301,28	100,00	300,00	300,00
Finančné výdavky	3 465,56	6 500,00	6 500,00	6 500,00

Dôvodová správa k rozpočtu na roky 2023 - 2025

Nakoľko je rozpočet na roky 2023 – 2025 zostavovaný na základe schválených predchádzajúcich období je jeho hodnota nižšia ako bola skutočnosť k 31. 12. 2022. Keďže v čase jeho zostavovania a schvaľovania obec Stráža ešte nemá presné informácie o možných príjmoch a výdavkoch v ďalších rokoch, sú tieto navrhované hodnoty nižšie a v priebehu roka sa s určitou pravdepodobnosťou budú meniť a zvyšovať.

7. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva

7.1. Majetok v EUR

Názov	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2022
Majetok spolu	904 196,00	924 302,90
Neobežný majetok spolu	875 599,22	849 386,99
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	0,00	0,00
Dlhodobý hmotný majetok	768 992,94	742 780,71
Dlhodobý finančný majetok	106 606,28	106 606,28
Obežný majetok spolu	28 257,78	74 525,02
z toho :		
Zásoby	0,00	0,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	0,00
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00

Krátkodobé pohľadávky	755,13	2 089,28
Finančné účty	27 502,65	72 435,74
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	339,00	390,89

7.2. Zdroje krytia v EUR

Názov	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2022
Vlastné imanie a záväzky spolu	904 196,00	924 302,90
Vlastné imanie	576 930,02	601 609,03
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	576 930,02	601 609,03
Záväzky	30 221,55	31 328,87
z toho :		
Rezervy	1 200,00	1 200,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	2 850,08	1 544,27
Dlhodobé záväzky	889,86	1 461,71
Krátkodobé záväzky	18 730,91	24 037,75
Bankové úvery a výpomoci	6 550,70	3 085,14
Časové rozlíšenie	297 044,43	291 365,00

Analýza významných položiek z účtovnej závierky:

Významné prírastky majetku:

Obec v roku 2022 zaradila do svojej evidencie majetku:

Rekonštrukcia hracích prvkov v MŠ	11 444,18 EUR,
Vybudovanie prístupovej cesty k rodinnému domu	2 496,49 EUR,
Rekonštrukcia plynového kotla v objekte obecného úradu.....	4 254,00 EUR,
Rekonštrukcia plávajúcej podlahy v MŠ.....	364,95 EUR.

Významné úbytky majetku:

Obec v roku 2022 nezaznamenala výrazne úbytky majetku.

Významný predaj investícií:

Obec v roku 2022 nepredávala žiadne investície.

Prijaté dlhodobé a krátkodobé bankové úvery:

V roku 2022 obec neprijala žiaden dlhodobý ani krátkodobý úver.

Prijaté dlhodobé úvery zo ŠFRB:

V roku 2022 obec neprijala žiaden dlhodobý úver zo ŠFRB.

Prijaté návratné finančné výpomoci z MF SR:

V roku 2022 obec neprijala žiadne návratné finančné výpomoci z MF SR.

Tvorba opravných položiek k pohľadávkam, k nedokončeným investíciám:

V roku 2022 obec vytvorila opravnú položku k nedokončeným investíciám, a to vo výške 2 850,00 EUR. Išlo konkrétne o projekt „Amfiteáter Stráža“, ktorého zrealizovanie sa k 31. 12. 2022 neuskutočnilo.

Tvorba rezerv napr. na súdne spory:

V roku 2022 obec nevytvárala rezervy na súdne spory.

7.3. Pohľadávky v EUR

Pohľadávky	Zostatok k 31. 12. 2021	Zostatok k 31. 12. 2022
Pohľadávky do lehoty splatnosti	344,00	1 392,30
Pohľadávky po lehote splatnosti	411,13	696,98

Medzi pohľadávky podľa doby splatnosti zahrňame pohľadávky v lehote splatnosti a pohľadávky po lehote splatnosti. Obec Stráža evidovala k 31. 12. 2022 pohľadávky po lehote splatnosti vo výške 696,98 EUR, medzi ktoré patria najmä pohľadávky z nedaňových príjmov obcí (komunálny odpad vo výške 616,00 EUR a pohľadávky z daňových príjmov obcí (daň z nehnuteľnosti vo výške 70,98 EUR a daň za psa vo výške 10,00 EUR). Súhrnná výška pohľadávok po lehote splatnosti za pohľadávky z nedaňových a daňových príjmov obcí je teda vo výške 696,98 EUR.

Okrem pohľadávok po lehote splatnosti evidovala obec Stráža aj pohľadávky v lehote splatnosti. Medzi tieto pohľadávky zaradujeme pohľadávky voči zamestnancom za stravu v sume 1 392,30 EUR.

7.4. Závazky v EUR

Závazky	Zostatok k 31. 12. 2021	Zostatok k 31. 12. 2022
Závazky do lehoty splatnosti	19 620,77	25 499,46
Závazky po lehote splatnosti	0,00	0,00

V roku 2022 došlo k nárastu celkových záväzkov oproti roku 2021 o 29,96 % a to v dôsledku nárastu miezd vo verejnej správe a v školstve. Ide o záväzky do lehoty splatnosti, medzi ktoré zaradujeme záväzky, ktoré boli tvorené z nezaplatených miezd a odvodov do Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní, fondov a na Daňový úrad za obdobie 12/2022, záväzkami zo sociálneho fondu a faktúrami za mesiac 12/2022.

8. Hospodársky výsledok za 2022 - vývoj nákladov a výnosov v EUR

Názov	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2022
Náklady	301 785,28	337 616,35
50 – Spotrebované nákupy	15 749,29	15 828,60
51 – Služby	34 471,60	52 691,23
52 – Osobné náklady	198 203,85	218 872,17
53 – Dane a poplatky	1 933,30	2 147,06
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	12 844,76	3 431,53
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	34 123,71	39 714,51
56 – Finančné náklady	958,77	1 271,25
57 – Mimoriadne náklady	0,00	0,00
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	3 500,00	3 660,00
59 – Dane z príjmov	0,00	0,00
Výnosy	317 941,47	367 477,98

60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	4 070,92	4 657,71
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0,00	0,00
62 – Aktivácia	0,00	0,00
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	273 473,95	310 099,39
64 – Ostatné výnosy	773,25	449,07
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	1 200,00	1 200,00
66 – Finančné výnosy	0,00	0,00
67 – Mimoriadne výnosy	0,00	0,00
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	38 423,35	51 071,81
Hospodársky výsledok /+ kladný HV, - záporný HV/	16 156,19	29 861,63

Hospodársky výsledok /kladný, záporný/ v sume 29 861,63 EUR bol zúčtovaný na účet 428 - Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Analyza nákladov a výnosov v porovnaní s minulým rokom a s vysvetlením významných rozdielov:

Náklady:

- Mierne zvýšenie nákladov na účtovej skupine **50** z dôvodu postupného zdražovania cien materiálov v podobe kancelárskych, hygienických potrieb, a učebných pomôcok pre obecný úrad, TJ a materskú školu.
- Nárast nákladov na účtovej skupine **51** z dôvodu zvýšenia nákladov na opravy a údržby, servisov, cestovných náhrad a školení.
- Nárast nákladov na účtovej skupine **52** z dôvodu zvyšovania plátov pedagogických zamestnancov a zamestnancom vo verejnom záujme. Z uvedených príjmov plynuli aj náležité odvody do poisťovní.
- Nárast nákladov na účtovej skupine **53** z dôvodu zvýšenia poplatkov v bankách a za skladovanie komunálneho odpadu.
- Pokles nákladov na účtovej skupine **54** z dôvodu nenavyšovania členských vkladov.
- Nárast nákladov na účtovej skupine **55** z dôvodu zaradenia nových odpisovateľných majetkov do evidencie majetku.

- Nárast nákladov na účtovej skupine 56 z dôvodu vyšších poplatkov v bankách a tiež z dôvodu vyšších poplatkov za poisťné.

Výnosy:

- Nárast výnosov na účtovej skupine 60 z dôvodu nárastu počtu žiadosti o rozkopové, stavebné a kolaudačné povolenia.
- Nárast výnosov na účtovej skupine 63 z dôvodu zvýšenia príjmu z podielových daní PO.
- Pokles výnosov na účtovej skupine 64 z dôvodu, že nedošlo k predaju obecného pozemku.
- Nárast výnosov na účtovej skupine 69 z dôvodu nárastu počtu poskytnutých prostriedkov zo štátneho rozpočtu na jednotlivé prenesený výkony.

9. Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce

9.1. Prijaté granty a transfery

V roku 2022 obec prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v EUR
MDVaRR SR	Špeciálne komunikácie	29,20
MDVaRR SR	Stavebný poriadok a bývanie	875,56
Okresný úrad Žilina	Predškolská výchova a vzdelávanie	5 358,00
Okresný úrad Žilina	REGOB	223,08
Okresný úrad Žilina	Ochrana prírody a krajiny	67,71
ÚPSVaR Žilina	Strava pre predškolákov	129,60
Okresný úrad Žilina	Voľby do OSO a VÚC	1 512,94
Štatistický úrad SR	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – vrátenie nevyčerpaných finančných prostriedkov	- 1 781,19
ŠR (ÚPSVaR Žilina)	Chránená dielňa	1 935,58
Nadácia spoločne pre región	MŠ-podpora a rozvoj telesnej kultúry a podpora vzdelávania	4 849,13
Okresný úrad Žilina	Transfer na register adries	27,60
MV SR	Transfer na prenesený výkon - odmeny	67,47
MV SR	Transfer COVID-19	70,00
Okresný úrad Žilina	Transfer na Referendum 2023	674,57
ÚPSVaR Žilina	PnD – P. Macho	25,50

Popis najvýznamnejších prijatých grantov a transferov:

- 5 358,00 EUR od Okresného úradu Žilina na predškolskú výchovu a vzdelávanie,

- 4 849,13 EUR od Nadácie spoločne pre región na podporu a rozvoj telesnej kultúry a podporu vzdelávania,
- 1 935,58 EUR od ÚPSVaR Žilina na preplatenie nákladov vzniknutých pri chránenej dielni,
- 1 512,94 EUR od Okresného úradu na úhradu nákladov súvisiacich s konaním sa volieb do VÚC a OSO.

9.2. Poskytnuté dotácie

V roku 2022 obec poskytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 2/2011 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov v EUR
TJ STRÁŽA	<p>Účelové určenie dotácie: podpora činnosti futbalového klubu TJ Stráža v roku 2022</p> <ul style="list-style-type: none"> - bežné výdavky na štartovné do súťaže v jednotlivých kategóriách, poplatky SFZ a za činnosť rozhodcov, materiál (kopačky, dresy, lopty, šport. súpravy, športové pomôcky, vetrovky), doprava športovcov, materiál a údržba športového areálu 	3 500,00

9.3. Významné investičné akcie v roku 2022

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2022:

- rekonštrukcia hracích prvkov v MŠ,
- rekonštrukcia a výmena plynového kotla v objekte obecného úradu,
- vybudovanie prístupovej cesty k rodinnému domu,
- rekonštrukcia a modernizácia plávajúcej podlahy.

9.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúci rokoch:

- rekonštrukcia mosta, ktorý je v havárijnom stave,
- nákup pozemkov pod obecný cintorín,
- rozšírenie detského ihriska o nové hracie prvky,

- rozšírenie druhej etapy cyklotrasy v obci Stráža.

9.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec Stráža nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa.

9.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Pandémia ochorenia COVID - 19, ktorá významne negatívne ovplyvňuje hospodárenia obce:

Na konci roku 2019 sa prvýkrát objavili správy z Číny týkajúce sa COVID-19 (Coronavirus) a pandémia pokračovala aj v rokoch 2020, 2021, 2022 čo malo negatívny vplyv na hospodárenie obce.

V mesiaci február 2022 začal vojenský konflikt na Ukrajine a keďže k 31. 12. 2022 tento konflikt nebol ukončený, Slovensko sa ocitlo v stave vysokej inflácie a veľkej energetickej krízy, čo sa premietlo do vyšších cien nafty, ropy a ostatných komodít. Obec eviduje veľmi negatívne dopady na hospodárenie samosprávy a naďalej očakáva prehĺbovanie týchto negatívnych vplyvov na fungovanie a činnosť samosprávy.

Vedenie obce bude pokračovať v monitorovaní potenciálnych dopadov vyššie uvedených rizík a podnikne všetky možné kroky na zmiernenie akýchkoľvek negatívnych účinkov na obec, na jej občanov a na jej zamestnancov.

Vypracoval: Ing. Jana Šoporová

Schválil: Ján Poliak

V Stráži, dňa 12. 05. 2023

Prílohy:

- Individuálna účtovná závierka: Súvaha, Výkaz ziskov a strát, Poznámky
- Výrok audítora k individuálnej účtovnej závierke